

U s n e s e n í

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců Mgr. Jiřího Gottwalda a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci navrhovatele **NEZÁVISLÍ, politické hnutí**, zastoupeného volebním zmocněncem F. Z., za účasti **1) Krajského úřadu Olomouckého kraje** se sídlem Olomouc, Jeremenkova 40a, **2) České strany sociálně demokratické**, zastoupené volební zmocněnkyní M. S., **3) Koalice pro Olomoucký kraj společně se starosty**, zastoupené volebním zmocněncem Ing. J.D., **4) Komunistické strany Čech a Moravy**, zastoupené volebním zmocněncem J. M., OV KSČM, **5) Občanské demokratické strany**, zastoupené volebním zmocněncem Ing. L. K., a **6) TOP 09 a Starostové pro Olomoucký kraj**, zastoupeného volební zmocněnkyní I. Š., ve věci neplatnosti hlasování a voleb,

t a k t o :

I. Návrh na vyslovení neplatnosti hlasování ve volbách do Zastupitelstva Olomouckého kraje konaných ve dnech 12. – 13.10.2012 se **zamítá**.

II. Návrh na vyslovení neplatnosti voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje konaných ve dnech 12. – 13.10.2012 se **zamítá**.

III. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel se návrhem došlým soudu dne 19.10.2012 domáhal vyslovení neplatnosti hlasování a neplatnosti voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje konaných ve dnech 12. – 13.10.2012.

Uvedl, že se účastnil těchto voleb jako volební strana, při konečném sčítání hlasů byl vyhlášen výsledek v jeho prospěch ve výši 4,95% hlasů, tedy jen o 0,05% méně, než by postačovalo k získání 5% a následně zastupitelských mandátů v krajském zastupitelstvu. Podle navrhovatele došlo k okolnostem, které mohly mít vliv na platnost hlasování a voleb :

- 1) Navrhovatel dne 11.9.2012 řádně delegoval do volební komise obce Kosov M. J. přesto byla její účast odmítnuta. Tím došlo k porušení zákona o volbách, když každá kandidující volební strana má právo delegovat svého zástupce do každé volební komise v kraji.
- 2) Navrhovatel má důvodné pochybnosti o správném vyhodnocení neplatných hlasů. Oproti krajským volbám v roce 2008 navrhovatel spočítal nárůst neplatných hlasů o 79% (absolutní hlasy) a o 94% (procentuální nárůst). Někteří členové komisí (kteří si však nepřejí být jmenováni) uvedli navrhovateli, že jako neplatné byly vyřazovány např. hlasy s více jak 4 preferenčními hlasy, což zákon nepřipouští. Dále je možné, že voliči zaměnili obálky tam, kde se souběžně volilo i do senátu, avšak zaměněná obálka není důvodem k neplatnosti hlasu.
- 3) Minimálně 2 voliči, kteří volili hnutí NEZÁVISLÍ, došli k závěru, že jejich hlas se „ztratil“, protože dávali preferenční hlasy lidem, kteří měli na konečných výsledcích uvedeno 0 preferenčních hlasů. JUDr. J. N. ve volebním okrsku č.16 v Šumperku dal preferenční hlasy mj. Ing. K. a Ing. K. a T. S. ve volebním okrsku č.13 v Šumperku dala čtyři preferenční hlasy, mj. panu M. Může to svědčit o tom, že jejich volební lístek nebyl započítán.
- 4) Na hlasovacím lístku bylo chybně uvedeno příjmení kandidátky T. S., když tam bylo uvedeno S. Tím mohlo dojít k záměně její osoby a k ovlivnění výsledků voleb. K tomuto důvodu směřuje návrh navrhovatele na neplatnost voleb.
- 5) Podle navrhovatele mohlo dojít k záměně volebních stran NEZÁVISLÍ a Nezávislá volba při sčítání hlasů v komisích, když pro zapisovatele bylo podle navrhovatele hlášeno „nezávislí“. K této záměně dochází dokonce i po volbách, když v článku týdeníku Reflex z 18.10.2012 bylo uvedeno, že do zastupitelstva Olomouckého kraje se nedostala Nezávislá volba, ačkoli to byl navrhovatel – NEZÁVISLÍ. Pochybnosti navrhovatele umocňuje i fakt, že v posledním předvolebním průzkumu, který si nechal zpracovat Český rozhlas, měl navrhovatel volební preference 8,5%.
- 6) Další část návrhu obsahuje číselné analýzy – jak navrhovatel sám uvedl „příkladné, dokreslující pochybnosti navrhovatele“ : přehled volebních hlasů po okresech, v Šumperku, Mohelnici, Hanušovicích, Olomouci a v dalších namátkově vybraných obcích, se závěrem, že se objevovaly značné a neobvyklé výkyvy.

Krajský úřad Olomouckého kraje jako příslušný volební orgán uvedl ve vyjádření k bodu 1) návrhu, že podle jeho informací byla M. J. delegována do volební komise obce Kosov opožděně, po lhůtě dané zákonem. K bodu 4) návrhu uvedl, že již na kandidátní listině bylo napsáno příjmení S. Na prohlášení této kandidátky byly

její osobní údaje psány rukou a registrační úřad je přečetl rovněž jako S., takže neshledal žádný rozpor, který by měl být odstraňován. Zmocněnec volební strany NEZÁVISLÍ byl registračním úřadem informován o tom, že ve dnech 29. a 30.8.2012 bude probíhat korektura hlasovacích lístků, k níž se může dostavit a údaje před tiskem lístků zkontrolovat. Zmocněnec sdělil úřadu, že se korektury nezúčastní.

Krajský soud po zjištění, že návrh byl podán ve lhůtě podle § 53 odst. 1 zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZVZK), projednal tento návrh, a to dle § 90 odst. 3 věty druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.) bez nařízení jednání, kdy dospěl k závěru, že návrh není důvodný.

Volební soudnictví je založeno na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možné příčinné souvislosti. Tuto možnou příčinnou souvislost je však třeba vykládat nikoli jako pouhou abstraktní možnost, nýbrž je třeba ji v řízení řádně prokázat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 29.1.2007 sp. zn. IV. ÚS 787/06, č. 16/2007 Sb. ÚS). Legálnost hlasování ve volbách do zastupitelstva ... nemůže být zpochybněna toliko blíže nepodloženými domněnkami navrhovatelů (usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 16.11.2006 č.j. 44 Ca 155/2006-48). Volební systém není založen na přímé matematické úměře mezi počtem odevzdaných hlasů pro určitý kandidující subjekt a počtem mandátů. Navrhovatel zpochybňující výsledek voleb musí konkrétně označit nezákonnost v určení počtu mandátů i její projev ve vztahu ke zvolení určitých kandidátů (usnesení Nejvyššího správního soudu – dále jen NSS – ze dne 22.6.2006, č.j. Vol 10/2006-28).

Z výše uvedených citací je zřejmé, že judikatura ve volebním soudnictví konstantně vyžaduje, aby navrhovatel tvrdil zcela konkrétní skutečnosti, z nichž má za to, že byl porušen právní předpis, a aby tyto skutečnosti také doložil důkazy způsobilými prokázat dané skutečnosti. Krajský soud dospěl k závěru, že navrhovatel v bodě 2) a v bodě 6) návrhu uvedl pouhé ničím nepodložené domněnky, které nejsou způsobilé soudního přezkumu. Navrhovatel zároveň k těmto bodům neuvedl žádné důkazní návrhy.

Pokud jde o bod 5), navrhovatel se opět jen domnívá, že MOHLO dojít k záměně při sčítání hlasů volebními komisemi, což není dostatečný důvod k tomu, aby se soud tvrzením navrhovatele blíže zabýval. Důkazní návrhy, které uvedl navrhovatel k tomuto bodu, nejsou způsobilé k prokázání toho, že by při sčítání hlasů došlo k záměně hlasů pro navrhovatele a pro jinou volební stranu. Jedná se o článek z týdeníku Reflex, předložený navrhovatelem, s názvem „Já nic, já nezávislý“, v němž je uvedeno, že „...daleko od vstupu do zastupitelstva zůstala i olomoucká Nezávislá volba.“ Toto konstatování v článku zcela koresponduje s výsledky voleb do zastupitelstva Olomouckého kraje (www.volby.cz), podle nichž získala Nezávislá volba jen 3,12% hlasů (tedy ještě méně než navrhovatel s 4,95% hlasů). Druhým důkazním návrhem byl předvolební průzkum Českého rozhlasu, který soud jako důkaz nevyžadoval, neboť zastává názor, že předvolební průzkumy mohou být zajímavou informací, avšak z mnoha důvodů (počet a výběr respondentů, způsob

kladení otázek atd.) nemusí přesně odrážet názory voličů, které se také mohou v průběhu času měnit.

K bodu 4) návrhu : Kandidátní listiny podávají v souladu s § 20 ZVZK volební strany, ty také odpovídají za správnost údajů, které musí kandidátní listina obsahovat. Krajský úřad podle § 22 odst. 1 ZVZK vyzve volební stranu k odstranění závady, obsahuje-li kandidátní listina nesprávné údaje.

Soud zjistil z předložené kandidátní listiny navrhovatele, že pod č. 9 je tam uvedena Ing. T. S., věk 30 let, povolání projektový manažer, trvalý pobyt v Šumperku, bez politické příslušnosti. Písemný souhlas této kandidátky datovaný 1.8.2012 je vyplněn rukou, přičemž v rubrice podpis kandidáta je pouhá paraфа s počátečním písmenem S a z ručně napsaného příjmení nevyplývá, že by se mělo nějak lišit od S. Za těchto okolností soud souhlasí s krajským úřadem, že neměl důvod vyzývat k opravení nesprávných údajů v kandidátní listině.

Podle § 24 odst. 2 věty poslední ZVZK, správnost údajů na hlasovacím lístku před jeho vytištěním může být ověřena zmocněncem politické strany, politického hnutí nebo koalice. Soud zjistil z předložené e-mailové korespondence mezi pracovníci Krajského úřadu Olomouckého kraje Ľ. K. a zmocněncem navrhovatele F.Z., že zmocněnec byl informován o datech, kdy proběhnou korektury hlasovacích lístků, a odpověděl, že se korektury nezúčastní. Navrhovatel tak podle soudu nevyužil možnosti nahlásit chybně uvedené příjmení kandidátky před tiskem hlasovacích lístků.

Podle § 24 odst. 5 ZVZK, v případě zřejmých tiskových chyb na hlasovacích lístcích předaných voličům se hlasovací lístky nepřetiskují; krajský úřad zabezpečí vyvěšení informace o těchto chybách ve všech volebních místnostech na území kraje s uvedením správného údaje. Jak už vyplývá z výše uvedeného, chybné příjmení kandidátky není možno v tomto případě považovat za „zřejmou tiskovou chybu“, protože tato chyba nebyla zřejmá, tedy odhalitelná snadno, na první pohled (na rozdíl od situace, pokud by např. byl na hlasovacím lístku uveden věk kandidátky 330 let místo správných 30 let). Krajský úřad tak neporušil ZVZK, pokud nezabezpečil vyvěšení informace o nesprávně uvedeném příjmení kandidátky.

Podle § 24 odst. 2 věty první ZVZK, na každém hlasovacím lístku musí být uveden název kraje, vylosované číslo, nezkrácený název politické strany, politického hnutí nebo koalice, jméno, příjmení, věk, povolání, obec trvalého pobytu kandidátů, jejich pořadí označené arabskými číslicemi a příslušnost k určité politické straně nebo politickému hnutí nebo skutečnost, že kandidát je bez politické příslušnosti.

Z citovaného vyplývá, že příjmení není zdaleka jediným údajem, který se volič dozví o kandidátovi z hlasovacího lístku. Soud proto nesdílí názor navrhovatele, že by voliči, kteří tuto kandidátku znají, ji nemuseli při záměně příjmení identifikovat. Navrhovatel k tomuto bodu neuvedl žádné konkrétní skutečnosti (např. jména voličů, kteří tuto kandidátku chtěli volit, ale nevolili, protože byli zmateni příjmením uvedeným na hlasovacím lístku), takže jeho tvrzení o možném ovlivnění volebních výsledků zůstalo opět jen v rovině ničím nepodložených domněnek.

K bodu 1) : Podle § 17 odst. 2 věty první ZVZK, každá politická strana, politické hnutí a koalice, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva kraje, může delegovat nejpozději 30 dnů předem dnem voleb jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva kraje volí. Podle § 17 odst. 3 věty první ZVZK, delegování členů a náhradníků podle odstavce 2 věty první se rozumí doručení jejich seznamu starostovi; seznam musí obsahovat jméno a příjmení, rodné číslo a místo, kde je člen nebo náhradník přihlášen k trvalému pobytu, a dále podpis zmocněnce politické strany, politického hnutí nebo koalice.

Ze seznamu předloženého navrhovatelem, téhož seznamu předloženého starostou obce Kosov a z vyjádření starosty obce Kosov soud zjistil, že seznam se všemi potřebnými údaji pro delegaci M. J. do volební komise obce Kosov za hnutí NEZÁVISLÍ byl dne 11.9.2012 doručen místostarostovi obce Kosov M. J., který jej potvrdil svým podpisem a razítkem obce. Místostarosta doručil tento seznam k rukám starosty obce P. B. dne 13.9.2012. Lhůta podle § 17 odst.2 věty první ZVZK přitom končila dne 12.9.2012 v 16.00 hodin.

Starosta obce Kosov odmítl účast M. J. ve volební komisi z důvodu její opožděné delegace, když za den doručení seznamu považoval 13.9.2012, tedy den, kdy se seznam dostal fyzicky do jeho rukou. Tento názor však soud nesdílí. Jakkoli ZVZK určuje příslušným volebním orgánem starostu obce, je třeba mít na paměti provázanost volebního zákona s ostatními právními předpisy. Bylo by čirým formalismem opomenout ustanovení zákona č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obcích), podle jehož § 104 odst.1 starostu zastupuje místostarosta. Zastupitelstvo obce může zvolit více místostarostů a svěřit jim některé úkoly. Místostarosta, kterého určí zastupitelstvo obce, zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci (§ 73 odst. 3 a § 79 odst. 1). Takové uspořádání je podle soudu významné z praktického hlediska – nelze připustit, aby např. z důvodu zdravotní indispozice starosty byl zablokován další postup ve volebním procesu. Pokud tedy zmocněnec navrhovatele doručil seznam v době před koncem lhůty místostarostovi, mělo toto doručení stejné účinky jako by šlo o doručení přímo starostovi a delegaci je nutno považovat za včasnou. Jednání starosty obce Kosov, který nepřipustil účast delegované zástupkyně navrhovatele ve volební komisi, je proto porušením ZVZK.

Podle § 53 odst. 2 ZVZK, návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky hlasování.

Podle § 53 odst. 3 ZVZK, návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Jak již vyslovil NSS v usnesení ze dne 2.7.2004 č.j. Vol 6/2004-12 (pozn. soudu : týkalo se návrhu na neplatnost volby kandidáta do Evropského parlamentu, jeho závěry jsou však obecně použitelné), za základní předpoklady vyhovění...volební stížnosti je – v obecné rovině - nutno označit především tři následující: (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení zákona; (2.)

vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož zvolení je napadeno volební stížností a (3.) zásadní intenzitu této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu předmětného kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by tento kandidát zřejmě vůbec zvolen. Zjednodušeně řečeno tedy tato intenzita způsobuje „zatemnění“ volebních výsledků, tzn. jejich zásadní zpochybnění.

V daném případě navrhovatel sice uvedl neúčast své zástupkyně ve volební komisi jako jeden z důvodů pochybností o správnosti hlasování a správnosti sčítání volebních hlasů, avšak z návrhu již nelze vyčíst nic, co by se dalo podřadit pod 2. či 3. předpoklad pro vyhovění volební stížnosti ve smyslu uvedeném v předchozím odstavci. Navrhovatel netvrdil žádný konkrétní vztah mezi namítanou protizákonností a výsledky hlasování, natož cokoli, z čeho by se dal dovodit zásadní stupeň intenzity této protizákonnosti. Nahlédnutím do volebních výsledků (www.volby.cz) soud pro zajímavost zjistil, že v obci Kosov bylo pro navrhovatele odevzdáno 9 z 84 platných hlasů, což činí výrazných 10,71% (oproti celokrajskému výsledku 4,95% pro navrhovatele). K bodu 1) návrhu tedy soud uzavírá, že bylo sice zjištěno porušení volebního zákona, nikoli však vztah mezi touto protizákonností a výsledky voleb ani zásadní intenzita této protizákonnosti.

K bodu 3) : V souladu s § 43 odst. 1 a 2 ZVZK se stanovený počet mandátů v zastupitelstvu kraje rozdělí politickým stranám, politickým hnutím a koalicím jen v 1 skrutiniu způsobem uvedeným v odstavcích 2 až 9. Do skrutinia postupují pouze politické strany, politická hnutí a koalice, které v rámci kraje získaly alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů v kraji. K politickým stranám, politickým hnutím a koalicím, které podmínku podle odstavce 1 nesplnily, a k hlasům pro ně odevzdaným se nadále nepřihlíží.

Krajský soud zjistil z veřejně dostupných zdrojů (www.volby.cz) vyhlášené výsledky voleb do Zastupitelstva Olomouckého kraje pro jednotlivé volební strany a výsledky dále přepočítal, aby zjistil, o kolik hlasů by musel navrhovatel získat více, aby to mělo vliv na dosažení 5% hranice. Navrhovatel obdržel podle oficiálních výsledků celkem 8.767 hlasů, což představuje 4,956%. K tomu, aby získal 5,000%, by musel obdržet celkem 8848 hlasů.

JUDr. J. N. uvedl v písemném prohlášení, že jeho hlasovací lístek nebyl pravděpodobně vůbec započítán, když ve výsledcích v okrsku č. 16 v Šumperku nejsou uvedeny žádné preferenční hlasy pro Ing. K. a Ing. K. ačkoli jim JUDr. N. dal přednostní hlasy. T. S. uvedla v písemném prohlášení, že její hlasovací lístek nebyl pravděpodobně vůbec započítán, když volila ve 13. okrsku v Šumperku, její hlasovací lístek měl 4 preferenční kroužky, mj. pro pana M., který však podle výsledků nezískal v tomto okrsku jediný preferenční hlas.

Volič J. N. neuvedl, kolika kandidátům celkem dal přednostní hlas na svém hlasovacím lístku. Pokud by to byly více než 4 přednostní hlasy, pak by se v souladu s § 39 odst. 1 ZVZK počítal takový lístek ve prospěch volební strany, ale nepřihlíželo by se k uvedeným přednostním hlasům, které by se tak neobjevily ve výsledcích u kandidátů Ing. K. a Ing. K.

I kdyby však nebyly ve prospěch navrhovatele započteny hlasovací lístky obou těchto voličů (N., S.), nemohlo by to nic změnit na celkových výsledcích navrhovatele ve volbách do Zastupitelstva Olomouckého kraje, neboť při počtu 8.769 hlasů (oficiální počet + 2 hlasy) by navrhovatel dosáhl jen 4,957%. Soud proto považoval za nadbytečné ověřovat z volební dokumentace okrsků č. 13 a 16 v Šumperku, zda byly odevzdány přednostní hlasy pro výše zmíněné kandidáty.

Jak uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 18. 2. 1999, sp. zn. I. ÚS 526/98, je třeba vzít v úvahu okolnosti konkrétního případu a intenzitu a způsob porušení volebního zákona. Nelze tedy obecně konstatovat, že každé porušení volebního zákona vyvolává (pokud je napadeno) neplatnost voleb. Krajský soud proto uzavírá k bodu 3) návrhu, že v namítané skutečnosti neshledal dostatečnou intenzitu porušení volebního zákona.

Žádným z bodů návrhu tak nebyly naplněny předpoklady § 53 odst. 2 a 3 ZVZK pro to, aby soud mohl prohlásit za neplatné hlasování či volby do Zastupitelstva Olomouckého kraje ve dnech 12. – 13.10.2012. Soud tedy návrh zamítl.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 93 odst. 4 s.ř.s., podle něhož ve věcech seznamu voličů ani ve věcech volebních nemá žádný z účastníků na náhradu nákladů řízení právo.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Ostravě dne 5. listopadu 2012

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu